

Duolegaten – fiscale optimalisatie of toch nog in dubio?

nieuws
legal, particulieren,

13 juni 2016

Duolegaten “zijn in” omwille van hun fiscaal gunstige gevolgen. Toch rijzen er nog vaak vragen. Zoals: wat is nu ook alweer een duolegaat? Mogen er bedragen in vastgelegd worden? Zijn er ook nadelen? Bestaan er fiscaal interessante varianten? Hierbij een overzicht.

Wat zijn duolegaten?

Duolegaten kunnen opgedeeld worden in twee stukken:

- een algemeen legaat ten voordele van een rechtspersoon (vaak een vzw) met de last om een bijzonder legaat uit te keren aan bepaalde personen; en
- de erfbelasting die op het bijzondere legaat betaald dienen te worden.

Duolegaten bewijzen vooral hun diensten wanneer men iemand wil bevoordelen die onderworpen is aan een hoog tarief in de erfbelasting (zoals: broers en zussen, neven en nichten of derden). De techniek van het duolegaat kan daarbij een fiscaal interessante piste aanleveren: de erflater laat een deel van zijn bezittingen na aan een rechtspersoon/goed doel en een ander deel aan zijn erfgenamen.

Nadelen?

Het grote nadeel van een klassiek duolegaat is dat de algemeen legataris (lees: de rechtspersoon/het goede doel) in het bezit zal worden gesteld van de nalatenschap. De nalatenschap zal door deze laatste ook ten gelde worden gemaakt. Het initiatief m.b.t. de uitkering van de bijzondere legaten zal dan ook gebeuren door voornoemde algemene legataris (lees: de rechtspersoon/het goede doel). Vaak is deze werkwijze niet gewenst door de familie omdat zij daardoor de controle verliezen over de afwikkeling van de nalatenschap.

Variant 1 – het monolegaat

Om aan deze problematiek tegemoet te komen, kan er i.p.v. een duolegaat geopteerd worden voor een monolegaat. Bij het monolegaat wordt er via een testament 1 bijzonder legaat

gevestigd ten gunste van een rechtspersoon/goed doel, onder de last om daarmee de erfbelasting in hoofde van de wettelijke erfgenamen te betalen.

In tegenstelling tot het duolegaat zullen de erfgenamen hierbij de saisine en controle over de nalatenschap behouden (zij zullen zelf in bezit worden gesteld van de nalatenschap, om deze verder te vereffenen en te verdelen). De rechtspersoon/het goede doel verkrijgt dan enkel een geldsom. Toch behouden de erfgenamen het voordeel van het duolegaat op het vlak van de erfbelasting. Bijkomend voordeel is dat de rechtspersoon/het goede doel zich niet dient bezig te houden met de formaliteiten die bij de verdeling en vereffening van de nalatenschap gepaard gaan.

Variant 2 – het omgekeerde duolegaat

Op het moment van de opmaak van het testament, is het nog onduidelijk welke omvang het vermogen zal hebben op het moment van overlijden. De erflater kan er dan voor opteren om een vast nettobedrag op te nemen in zijn testament. Dat bedrag is het nettobedrag dat de rechtspersoon/het goede doel moet ontvangen. Het omgekeerde duolegaat heeft als voordeel dat:

- het testament niet moet worden aangepast aan (aanzienlijke) schommelingen in het vermogen;
- het goede doel is zeker van de som die binnen zal komen; en
- de erfgenamen beschikken zelf over de mogelijkheid om de nalatenschap te vereffenen en te verdelen.

Bepaald of bepaalbaar bedrag?

Er heerste discussie of het bijzonder legaat aan het goede doel reeds bepaald moet worden in het testament, of dat het voldoende is dat dit bepaalbaar is. Eerdere vonnissen van enerzijds de rechtbank van eerste aanleg te Gent (30 juni 2014) en anderzijds de rechtbank van eerste aanleg te Hasselt (19 september 2013) en de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen (22 oktober 2014) spreken elkaar alvast tegen. Omzichtigheid en verdere opvolging was hierbij vereist.

Maar, duidelijkheid zal zegevieren. De Vlaamse Belastingdienst (afgekort: Vlabe) heeft hierover recent een standpunt ingenomen, in het voordeel van de belastingplichtige. In haar eerste standpunt van 22 juni 2015 stelde Vlabe zich aan de kant van Hasselt en Antwerpen door te stellen dat een (omgekeerd) duolegaat met een bepaalbaar bedrag niet wordt aanvaard.

Op 8 februari 2016 heeft Vlabe echter een ander standpunt ingenomen. Ze stellen nu dat voor “de berekening van de erfbelasting rekening zal worden gehouden met het totaal bedrag van het bijzonder legaat, in de mate dat het bepaalbaar is”. Hierdoor schaart Vlabe zich aan de zijde van de rechtbanken van Gent.

Voorwaarde is wel dat de werkwijze voor de berekening en het berekend bedrag duidelijk in de

aangifte worden vermeld. Als dit niet wordt vermeld, dat stelt Vlabel dat het bedrag van het bijzonder legaat niet eenduidig te bepalen is, zodat er enkel rekening kan gehouden worden met het vaste minimumbedrag van het bijzonder legaat.

Eveline Smet *senior manager legal*
e.smet@atern.io

Check atern.io/nieuws voor
meer finance, tax en legal
nieuws.

aternio